एका जाती वा समाजाची नसून नाडल्या गेलेल्या, टाकून दिलेल्या समाजाला जागृत करुन महात्मा फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, शाहू महाराज ह्यांच्या तत्वज्ञानाद्वारे ह्या माणसांना जिवंत करणारी रंगभूमी आहे. प्रारंभी विद्रोही वाटणारी ही रंगभूमी आज समन्वयाकडे झुकली असून (दत्ता भगत, प्रेमानंद गज्वी यांची नाटके) ती आज पुरोगामी विचाराकडे वळत असल्याचे दिसते. बोधी रंगभूमीचे कार्य भरत नाट्यशास्त्राच्या अगोदर अश्वघोषाने त्यांच्या नाट्यशास्त्रात लिहिल्या प्रमाणे बोधी रंगभूमी ही ज्ञान देणारी रंगभूमी आहे. अलिकडच्या काळात श्री. प्रेमानंद गज्वी व त्यांचे सहकारी निष्ठेने ते करीत आहेत.

संगीत रंगभूमी ही खरी मराठी रंगभूमीची जननी. गद्य रंगभूमीने आपला संसार संगीत रंगभूमीने करुन ठेवलेल्या भूमीवरच केला. या संगीत रंगभूमीने एक काळ महाराष्ट्र गाजत व जागत ठेवला. आज ती रंगभूमी काही अपवाद वगळता थांबल्यातच जमा आहे. ह्या रंगभूमीला पुनर्जिवित करण्यासाठी काही उपाय माजी नाट्य संमेलनाध्यक्ष सन्माननीय रामदासजी कामत यांनी सुचविले आहेत. त्याचा विचार व्हावा. म्हणजे संगीत रंगभूमी व तिच्या कलावंतांना निश्चित चांगले दिवस येतील, याची खात्री वाटते.

आज भरमसाठ संगीत असलेल्या नाटकांचा काळ जाऊन 'लेकुरे उदंड जालीं', 'घाशीराम कोतवाल', 'तीन पैशांचा तमाशा' या सारखी नूतन संगीत नाटके यावयास लागली व ती प्रेक्षकांना भावली. त्यामुळे कशा प्रकारची संगीत नाटके दिली म्हणजे प्रेक्षक समाधानी होतील याचा विचार व्हावयास हवा. वेगवेगळ्या नाटककारांनी रंगभूमीसाठी वेगवेगळी नाटके लिहिली आहेत व ती मैलाचा दगडही ठरली आहेत. तेंडुलकरांचा 'घाशीराम', खानोलकरांचे 'एक शून्य बाजीराव', रत्नाकर मतकरींचे 'लोककथा ७८', सतीश आळेकर, प्र. ल. मयेकर यांची वेगळ्या भाषेची, धाटणीची नाटके यामुळे रंगभूमीचा खजिना वेगवेगळ्या प्रकारच्या दागिन्यांनी भरला आहे.